

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, De Plerisque Functionibus, & Obligationibus, ad Parochias, Parochos & Parochianos attinentibus

Engel, Ludwig

Salisburgi

Sect. 10. De Publica Honestate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40922

372 PARS III. CAPUT V. §. V. SECT. IX.
dicentur, 3. si nec adsit scientia impedimenti,
nec rationabile dubium, sed tantum scrupulus
& levis anxietas, ad consilium Episcopi, Paro-
chi, vel Confessarij deponenda erit, & licitus
utrinque sequetur matrimonij usus, sicut hac
de re sunt textus valde notabiles in c. litteras. de
restitut. spoliat. c. 2. de secundis nuptijs. & c. in-
quisitioni. 44. de sentent. excommun.

SECTIO X. DE HONESTATE PUBLICA. SUMMARI A.

1. Quid sit publica honestas, & quomodo differat
ab affinitate.
2. Differentia juris antiqui & hodierni circa ho-
nestatem publicam.
3. Hoc impedimentum non manet, sponsalibus mu-
tuo consensu dissolutis.
4. Manet tamen, si solvantur ex qualibet alia cau-
sa.
5. Ex matrimonio in forma Tridentini non con-
tracto non oritur hoc impedimentum.
6. Quid si quis cum duabus sororibus successivo
contrahat sponsalia?
7. An & quando hoc impedimentum oriatur ex
sponsalibus conditionatis?
8. An consurgat hoc impedimentum ex matri-
monio vel sponsalibus à parentibus pro libe-
ris contracto.

Publica honestas est aliqua quasi affinitas que
per conjunctionem animorum oritur, tam ex
sponsalibus de futuro, quam præsentibus.

Differet

Differt à vera affinitate, quòd hæc non tantum ex animorum conjunctione, sed corporum & copulâ carnali proveniat. Estque hujus publicæ honestatis seu quasi affinitatis effectus, ut impedimentum dirimens matrimonij constituat, ita quidem, ut non tantum stantibus primis, sponsalibus, sed etiam illis dissolutis cum prioris sponsi vel sponsæ consanguineis intra certum gradum constitutis matrimonium nec licitè nec validè contrahi possit, *c. si quis uxore. cum seq. caus. 27. q. 2.* Rem totam aliquot questionibus expediam.

Quæritur 1. An circa hoc impedimentum sit aliqua differentia inter jus antiquum & hodiernum! R. Olim de jure Decretalium ex unanimi DD. opinione hoc impedimentum diremisit matrimonium usque ad quartum gradum inclusivè, & fuisse natum etiam ex sponsalibus nullis & invalidis, dummodò non fuissent nulla ex defectu consensus v. g. si alter fictè tantum vel gravi metu adactus, vel errando in personâ consensisset, quo casu deficiente consensu deficiebat etiam vera animorum conjunctio in ordine ad matrimonium, & consequenter etiam publica honestas, quæ ex ista conjunctione nascitur, *c. unico de sponsal. in 6.* Hodie verò constituit Trid. *sess. 24. de reform. matrim. c. 3.* ut publicæ honestatis impedimentum primum gradum non excedat, & si sponsalia quâcunque ratione valida non fuerint, nullum oriatur impedimentum.

Verùm quia Conc. in terminis valdè generalibus loquitur, & aliàs appellatione sponsalium non veniat matrimonium, & sponsalia de præfenti, ideò Pius V. in sua Bulla *ad Romanum* declaravit, hanc correctionem Trid. tantùm procedere in sponsalibus *de futuro*, non autem *de præfenti*, in quibus adhuc hodie antiqua jura observari debent. Cùm enim sponsalia de præfenti, sive matrimonium *ratum* publicè in Ecclesia, *consummatio* autem occultè fiat, & plerumque impedimenta matrimonij occulta sint, scandalosum foret, si quis defunctæ uxoris (licèt matrimonium reverà consummatũ non sit) consanguineam intra quartum gradum duceret, quæ communi hominum opinione affinis censetur. *Barb. ad d. l. Trid. n. 7.*

3 *Queritur II.* An, si sponsalia de futuro mutuo consensu dissolvantur, maneat impedimentum publicæ honestatis? Affirmativè respondet Sanch. *lib. 7. disp. 68. n. 21.* Verùm cùm in dubio impedimenta matrimonij tanquam odiosa potius restringenda sint, quam amplianda, argum. *text. in Trid. sess. 24. de reformat. matrim. c. 2. in princ.* ideò quidquid per rationes in utramque partem hic disputari possit, S. Congr. Card. declaravit, non manere hoc casu publicam honestatem, prout refert Barb. *de Offic. Episcop. p. 3. alleg. 51. n. 288.* Ratio fortè hæc assignari potest, quòd res quælibet eo modo dissolvatur, quo modo colligata est, *Nil tam naturale, ff. de regulis juris.* Sed publica hone-

honestas nata & colligata est ex mutuo partium consensu, ergò mutuo earum dissensu iterum dissolvi poterit, &c.

Queritur III. An idem sit, si propter aliam notabilem mutationem supervenientem, v. g. deformitatem, inopiam, fornicationem solvantur sponsalia? *R.* sponsalibus hoc modo dissolutis manere publicam honestatem. Nam publica honestas est impedimentum perpetuum, quod etiam durat dissolutis sponsalibus, si illa sponsalia aliquando fuerunt valida, sed talia sponsalia ex supposito fuerunt valida, & tantum ex post facto dissensu unius dissoluta ob supervenientem mutationem, ergò &c. Dices, in dissolutione ob fornicationem intervenit dissensus utriusque, nam fornicans frangendo fidem cenletur dissentire, & pars altera resiliendo à sponsalibus. *R.* dissensum ex parte fornicantis esse tantum præsumptum seu interpretativum, potest enim contingere, ut retinuerit affectum erga sponsam lapsus humana fragilitate. Si verò ponantur sponsalia his casibus insuper vero mutuo dissensu dissoluta, idem quod in priori quæst. dicendum erit.

Queritur IV. An ex matrimonio, quod non est contractum coram parochio proprio, & testibus juxta formam Trid. oriatur publica honestas? Pro affirmativa facit, quod etiam hodie stante declaratione Pii V. publica honestas oriatur, ex matrimonio qualitercunque nullo, dummodo non sit nullitas ex defectu consentus.

5 Nihilominus negativa sententia mihi videtur valdè probabilis, quam etiam docet Sanch, *de matrim. lib. 7. disput. 70. n. 17.* eo quòd talis contractus ex defectu formæ substantialis non habeat formam aut figuram matrimonij, sicuti si propter aliud impedimentum matrimonium nullum esset, oritur verò publica honestas ex conjunctione animorum non qualicumque, sed illà, quæ fit in forma matrimonij vel sponsalium, si tamen admittatur matrimonium clandestinum valere in vim sponsalium de futuro, tunc etiam concedendum erit, ex tali matrimonio tanquam ex sponsalibus usque ad primum gradum nasci impedimentum.

6 *Queritur V.* Quid si aliquis cum duabus sororibus successivè contrahat sponsalia, quamnam in uxorem teneatur habere? Videtur, quod neutram, non primam, quia ex secundis sponsalibus licet invalidis, si de præsentibus sint, nascitur impedimentum publicæ honestatis respectu cujusvis sororis, adeoque etiam respectu ejus, cum qua prius contraxit: nec etiam secundam, quia & respectu hujus ex contractu priorum sponsalium ortum est publicæ honestatis impedimentum. R. in dicto casu illam esse retinendam, cum qua primitus contractus initus est, secunda verò sponsalia cum altera, quamvis de præsentibus fuerint, propter impedimentum publicæ honestatis invalida esse. Atque illud hic notandum, quòd impedimentum publ. honestatis non operetur retrorsum,

trorsum, ut vulgò DD. loquuntur, id est, quòd de secundis sponsalibus de præsentì etiam invalidis oriatur quidem impedimentum respectu aliorum consanguineorum, non tamen in præjudicium illius, cum quo prius sponsalia contracta sunt, *per text. expressum in c. unico de sponsalibus. in 6.* Aliud autem dicendum, si quis cum duabus sororibus successivè contraheret sponsalia, & secundam etiam carnaliter cognosceret, tunc enim neutram habere posset, non primam, quia ex copula nata fuisset vera affinitas, quæ etiam dirimit sponsalia præcedentia, *c. ex luteris, De eo qui cognovit.* Neque etiam secundam propter impedimentum publicæ honestatis ex primis sponsalibus ortum.

Quæritur VI. An & qualiter ex sponsalibus 7 conditionatis oriatur publica honestas? *ꝛ.* ex sponsalibus sub conditione contractis, v. g. si mille in dotem dederis, si parentes consenserint &c. regulariter pendente conditione non oriri publicam honestatem, proinde, si sponsa ante eventum conditionis moriatur, soror vel alia ex consanguineis licitè & validè in uxorem duci poterit, *d. c. unico de sponsal. in 6.* Imò si quis juxta casum in priori quæstione positum cum duabus sororibus successivè contraxerit, cum prima de futuro, & sub conditione, cum altera de præsentì & purè, quamvis hoc licitè & sine peccato non fecerit, cum debuisset eventum conditionis expectare, nihilominus hanc secundam retinere tenebitur, quia cum ex p i-
A a 5
mis

mis sponsalibus conditionatis orta non fuerit publica honestas respectu alterius sororis, ideo sponsalia de presenti seu matrimonium cum eâ contractum fuit validum, & dissolvit priora sponsalia de futuro, *c. sicut. 22. de sponsalibus.* Notanter autem dico, pendente conditione non oriri impedimentum publicæ honestatis, nam si apposita conditio jam extiterit, & v. g. parentes consenserint, mille in dotem numerati fuerint, sponsalia erunt purificata, & perinde censebuntur, ac si nullâ ab initio habuissent conditionem. Præterea, si conditio etiam sit præsentis, vel præteriti temporis, ut si sis nobilis, si sis artifex &c. tunc quia talis conditio statim ab initio non suspendit ipsam obligationem, sed jam tunc vel subest, vel non subest, & ita contracta sponsalia sunt valida vel invalida, ita etiam statim ab initio oritur vel non oritur publica honestas. Unde quamvis fortasse sponsalia moriatur antequam de conditione apposita constet, an sit nobilis, si tamen reverâ fuerit, ejus soror validè in uxorem duci non poterit, nec attenditur, quòd primùm ex post facto illa conditio declarata fuerit.

8 *Queritur VII.* An oriatur impedimentum publicæ honestatis, si parentes vel alij nomine liberorum contrahant sponsalia? &c. hanc etiam conditionem pendere ab ea, an & quando talia sponsalia, quæ parentes pro liberis contrahunt, valida sint, vel non, quam quæstionem tractavimus fusè *toto §. 3. c. 5.*

SECTIO